

Nem szabad

minden községet „egy kalap alá venni”*

„Döntő jelentőségű kérdés a népességfogyás megállítása és a falvakban lakók életminőségének lehetőség szerinti javítása. A falvak elszegényedésének ugyanis természetes következménye a migráció növekedése, és amíg a lakóhelyén még az alacsonyabb színvonalú szolgáltatást is eltűri a falusi polgár, életlehetőségeinek beszűkülésével a városba települve kiköveteli a városi színvonalú közszolgáltatásokat. Ennek kezelése pedig a magyar kis- és nagyvárosok számára teljesíthetetlen kihívást jelentene. Olyan szubkultúra elhatalmasodásához vezetne, ami egyrészt méltatlan történelmi hagyományainkhoz, másfelől a generációknak szegényét jelentené az elődeink által összehasonlíthatatlanul mostohább gazdasági-technikai és nemzetközi adottságok közepette elért nemzeti sikereihez mérve.” – az idézet Szabó Gellértől, a Magyar Faluszövetség elnökétől, Szentkirály polgármesterétől származik. A szerző elemzésében, az önkormányzati minisztérium által készített vitaanyaghoz szól hozzá. A polgármester, a szerkesztőségükhöz eljuttatott levelében hangsúlyozta, hogy az általa leírtakat ne tekintsük szövetsége állásfoglalásának, ez a magánvéleménye. Folyóiratunk szívesen helyt ad mások véleményének is, tekintsük Szabó Gellért írását vitaindítóknak.

HELYZETKÉP

Azonosulunk a hatékonyabban működő, a polgároknak magasabb „szintű” közszolgáltatásokat biztosító, a közpénzekkel jobban gazdálkodó önkormányzati rendszer kifejlesztésének célkitűzésével (szint helyett inkább színvonal a jó kifejezés, ugyanis nem lehet cél, hogy a polgárok magasabb – ti. nem alap-, hanem középszinten kapjanak kiszolgálást). Az tény, hogy a magyar önkormányzati rendszer rendkívül rövid idő alatt, nem szerves fejlődés következtében, hanem egy előző rendszer váltásaként jött létre. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. (Ötv.) megszemlénően figyelembe vette az 1985-ben elfogadott *Európa Tanács Helyi Önkormányzatok Európai Kartáját*.

Az önkormányzati rendszer kialakításakor a *legnagyobb hangsúlyt a demokra-*

tikus működés, az autonómia, illetve a túlhatalmat megakadályozó garanciák kiépítése kapta. Abban az időszakban ez teljesen természetes volt, de ennek köszönhetően a gazdaságossági, hatékonysági, valamint szakmai szempontokat a szükségesnél kisebb mértékben vették figyelembe. Ez viszont kezdettől fogva magában hordozta azokat az *ellentmondásokat*, amelyek a rendszert alapvetően jellemzik.

A politikai konszenzus hiánya miatt a szükséges korrekciók rendre elmaradtak.

Az elaprózott struktúra átalkításra szorul, de ezekben az esetekben a meglévő településszerkezetet kell figyelembe venni. *Általános megállapításokat nem szabad tenni*, mert eltérő a helyzete az aprófalvas Zala, Somogy, Borsod-Abaúj-Zemplén megyének, mint a nagyobb méretű településekkel rendelkező Bács-Kiskun, Fejér megyéknek.

A helyi önkormányzatok *kötelező feladatai* ugyanis az *állami feladatok sajátos típusát képviselik*. A közszolgáltatások igen jelentős részének biztosítása a helyhatóságok feladata, viszont a szükséges anyagi fedezet ehhez nem elegendően biztosított.

Elfogadható, hogy a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzését felügyeleti típusú eszközökkel kívánják megerősíteni. A meglévő, valóban kis települések fogyó lakosságszámából eredő gondok kezelésére az érintetteket is bevonva kell megoldást találni.

Kevésbé tér ki az anyag az egyik, ha nem a legfontosabb kérdésre, az önkormányzatok finanszírozására. A normatívák összege 1990 óta folyamatosan csökken, miközben a feladatok és a lakosok elvárásai nőttek. E tekintetben gyors és hatékony változásra van szükség.

*Vélemény a helyi önkormányzati rendszer továbbfejlesztésének irányairól szóló vitaanyagról

A továbbfejlesztés fontosabb területei

✓ A vitaanyag megállapítja, hogy „a hazai regionalizmus fejlődése – nem kis részben a Magyar Köztársaság európai uniós tagságából eredő hatásokra és intézményi kényszerekre tekintettel... az Alkotmány módosítását követően lényegében azonnal – elismerhető a régió, mint az állam területi tagozódásának önálló szintje. A közhatalom önkormányzati típusú gyakorlásának eredményesebbé tétele és a területi szintű közfeladatok hatékonyabb szervezése érdekében... Alkotmányba kell foglalni a regionális önkormányzatok létrehozását, és a megyei önkormányzatok egyidejű megszüntetését.” Meg kell jegyezni, hogy az Európai Unió nem írja elő választott regionális önkormányzatok létrehozását. Azt azonban a helyi önkormányzatokról szóló karta és az Európai Regionális Karta tervezete is tartalmazza, hogy a közép-szintű területi önkormányzatok „tagjait egyenlő, közvetlen és általános választójogon alapuló szabad és titkos szavazással választják”, valamint „pénzügyi forrásainak legalább egy részét olyan helyi adók és díjbevételek teszik ki, amelyek mértékének meghatározására – jogszabályi keretek között – e szervezeteknek van hatáskörük”. Ezen kritériumok mellett kell *társadalmi-politikai megegyezést* találni a hazai közép-szintű önkormányzatiság problémájára: helyi adó kivetési jogot és forrásokkal megtámasztott területfejlesztési hatáskört adni a megyék-

nek, vagy a forrásokkal rendelkező statisztikai régiók korporatív testületeit fel kell váltaniuk az európai választási normák szerinti közgyűléseknek.

✓ Egyet lehet érteni azzal, hogy a város nem kitüntetett cím, hanem a törvényben előírt közszolgáltatások térségi ellátója, szervezője. Ezt meg kell fogalmazni az önkormányzati törvényben is, és ehhez indokolt igazítani a várossá nyilvánítás feltételrendszerét is. A mai viszonylatban a községek „kitörési pontot” látnak a várossá nyilvánításban. Az Ötv. megalkotásakor lehetett volna számolni a mezővárosi cím visszaállításával, amely nem pejoratív jelző, hanem a magyar közjog egyik értékes öröksége.

✓ Az új község alakításának feltételeit ajánlatos hozzáigazítani az önkormányzati közszolgáltatások és a választójogi előírások követelményeihez. Nem „méretgazdaságosság”, hanem az elemi feltételeknek történő megfeleléségi kritériumokat értve ez alatt, de tény, hogy korszerűbb szabályozás szükséges.

✓ A rendszerváltás előtti „közös tanácsok” rossz emléke miatt a törvénnyel létrehozott kötelező önkormányzati társulások típusainak (kötelező kistérségi társulás, kötelező körjegyzőség) kialakítása nem helyeselhető, és jelentős társadalmi ellenállásba ütközne.

✓ Ajogiszemélyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulást a törvény által meghatározott kistérség települési önkormányzatai hozták létre, a kistérség-

ben egy többcélú kistérségi társulás működik. A jelenlegi ösztönző rendszer továbbfejlesztése indokolt, mert a településeknek a közösen ellátott feladatokhoz hozzá kell járulniuk.

✓ Helyeselhető a polgármesteri tisztségre vonatkozó szabályok pontosítása és annak meghatározása, hogy mekkora az a településméret, amely alatt nem látható el főállásban a polgármesteri tisztség. Az önálló hivatalt működtetni képes településekkel szemben támasztott követelményeket részletesen meg kell határozni, nem pedig lélekszám alapján „meghúzni a vonalat”. Ugyanezen kritériumok alkalmazhatók lehetnek a főállású polgármester foglalkoztatásának kérdéskörénél is (földrajzi elhelyezkedés, üdülők, turizmus stb.).

✓ A 2006. évi önkormányzati választásokat követő alakuló ülések tapasztalatai alapján az alakuló ülés szabályait rögzíteni kellene, különös tekintettel az önkormányzati képviselők eskütételére vonatkozó szabályokra. Le kell szabályozni – akár végső esetben szankciók kilátásba helyezésével is – az alpolgármester megválasztását, pl. az alakuló ülést követő 60 napon belül. A képviselői összeférhetlenség eseteit is felül kellene vizsgálni különös tekintettel az önkormányzati képviselő közalkalmazott intézményvezetőkre.

✓ Elfogadható, hogy önkormányzati gazdálkodás ellenőrzési rendszerét felül kell vizsgálni.

✓ A mai valóban kis települések fogyó lakosságszámából eredező gondok kezelésére az érintetteket is bevonva kell megoldást találni.

✓ „Aktuspótlás” helyett a közigazgatáshoz jobban illő megnevezést ajánlunk, például a kötelező helytállást.

✓ Összefoglalva meg kell állapítani azt, hogy nem szabad minden községet „egy kalap alá venni”, mert jelentős fejlettségi eltérések vannak azonos méretű települések között is.

✓ Döntő jelentőségű kérdés a népességfogyás megállítása és a falvakban lakók életminőségének lehetőség szerinti javítása. A falvak elszegényedésének ugyanis természetes következménye a migráció növekedése, és amíg a lakóhelyén még az alacsonyabb színvonalú szolgáltatást is eltűri a falusi polgár, életlehetőségeinek beszűkülésével a városba települve kiköveteli a városi színvonalú közszolgáltatásokat. Ennek kezelése pedig a magyar kis- és nagyvárosok számára teljesíthetetlen kihívást jelentene. Olyan szubkultúra elhatalmasodásához vezetne, ami egyrészt méltatlan történelmi hagyományainkhoz, másfelől a generációnk szegényét jelentené az elődeink által összehasonlíthatatlanul mostohább gazdasági-technikai és nemzetközi adottságok közepette elért nemzeti sikerekhez mérve.

Szabó Gellért

a Magyar Falu Szövetség elnöke,
Szentkirály polgármestere

Tisztújítás

Molnár Gyula, Újbuda polgármestere a TÖOSZ elnöke

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége tisztújító küldöttgyűlésén Molnár Gyulát, Újbuda polgármesterét választotta elnöknek. A rendezvényen részt vett és felszólalt Lampérth Mónika önkormányzati miniszter is.

A korábbiaknál sokkal izgasabb volt a TÖOSZ idei tisztújító küldöttgyűlése. Azt már korábban is látni lehetett, hogy többes jelölés lesz, az is sejthető volt, hogy ez a verseny szoros lesz, csak azt nem lehetett tudni, hogy a választás napján hány jelölt száll ringbe. A korábbi évek gyakorlatától eltérő titkoszavazás pedig csak fokozta az izgalmat...

Tisztújításkor se a jelölőbizottság elnökének, se a levezető elnöknek nem volt hálás a szerepe, ennek ellenére az eseményt celebráló főtitkár „ember volt a talpán”. Persze voltak olyanok, akik ezt másként látták, talán ezért is igyekeztek minél több részletkérdéssel „bonyolítani” a helyzetet.

A jelölőbizottság – mint erről már előző számunkban beszámoltunk – Molnár Gyula, Újbuda polgármestere mellett jelöltnek állította Molnár Árpádot, Balatonszabadi polgármesterét is. Többen kifogásolták, kevésnek tartották a kettős jelölést, megkezdődött a licit. Figyelemre méltó volt,

hogy inkább az első ciklusukat töltő polgármesterek igyekeztek a szövetséget megreformálni, úgy érezték, hogy változásokra van szükség, ezért újabb jelölteket állítottak. Így fordulhatott elő, hogy a jelölőbizottság által előterjesztett kettős jelölés helyett négyes jelölés lett, és felkerült a szavazócédulára Dietz Ferenc, Szentendre és Schrick István, Rácalmás polgármestere is. Polgármesterekkel beszélgetve megtudtam, hogy a felpeszdült hangulatot többek között az okozhatta, hogy Pest megyében nem sikerült közös jelöltet állítani, ezért a küldöttgyűlésen próbálták a kérdést tisztázni. Hogy ez mennyire sikerült?

A szövetség küldöttei összesen 167 szavazatot adtak le, ebből Molnár Gyula 87, Molnár Árpád 35 szavazatot kapott. A helyszíni jelölés után 27 szavazatot kapott Dietz Ferenc, Szentendre polgármestere és 18-at Schrick István, Rácalmás polgármestere. Az eredmény azt mutatja, hogy a bizottság tagjai a

két jelölt állításával jól mérték fel a helyzetet, a küzdelem a két Molnár között dőlt el. Csak a voksok aránya volt bizonytalan. Kérdezhetjük: ha nem négy jelölt közül kellett volna választani, az eredmény más lett volna? Talán nem, a voksok arányai azt mutatják, hogy Újbuda polgármestere egyedül hét szavazattal kapott többet, mint a többi összesen! Szavazati arányokat ismerve abban se lehetünk biztosak, hogy kettős jelölés esetén Rácalmás nagyközség polgármesterére adott szavazatok Balatonszabadi polgármesterét erősítették volna. Az eredmény figyelemreméltó, már csak azért is, mert először van az 1743 tagot számláló országos önkormányzati érdekszövetségnek – tagjai között minden településtípus megtalálható – budapesti illetőségű, országgyűlési képviselő mandátummal rendelkező elnöke...

Tisztújításon társelnököknek választották: Demszky Gábor főpolgármester mellé

Nagy Gábornét, Dunaföldvár polgármesterét, illetve Galuska Lászlót, Nyékládháza polgármesterét.

Elnökségi tagnak választották: Szilágyi Menyhértet, Csorvás város polgármesterét, **Tóth Józsefet,** Polgár város polgármesterét, **Oláhné Surányi Ágnes**t, Velence város polgármesterét, **Lakatos Istvánt,** Sirok község polgármesterét, **Albert Csabát,** Lukácsháza község polgármesterét, **Dicső Lászlót,** Alsómocsolád község polgármesterét. és **Pásztor Bélát** Veresegyház város polgármesterét.

Felügyelő Bizottság elnökévé választották: Schmidt Jenőt, Tab város polgármesterét.

Felügyelő Bizottsági taggá választották: Czupi Sándornét, Csesztreg község polgármesterét, **Tóth Istvánt,** Bogyiszló község polgármesterét, **Pap Tibort,** Dévaványa város polgármesterét, **Szalay Imrét,** Bősárkány község polgármesterét.

Csiky Ildikó

Pilvax percek

A TÖOSZ korábbi elkötelezettségét megerősítve az önkormányzati rendszer átalakítását szükségesnek tartja, a kormány által megfogalmazott elképzelésekkel kapcsolatban törekszik alternatív megoldási javaslatokat megfogalmazni, ehhez az önkormányzati társzövetségek együttműködésére számít.

Molnár Gyula a szövetség idei sajtódíjának átadá-

sa alkalmából tartott sajtótájékoztatóján hangsúlyozta, arra törekszik, hogy a többi országos érdekszövetséget meggyőzze arról, hogy politikai deklarációk és küzdelmek helyett minél több kérdésben alakítsanak ki közös véleményt. Hozzátette: azt reméli, hogy ebben szerepe lesz annak, hogy a TÖOSZ-nak 1743 önkormányzat a tagja, ezeken a településeken a lakosság 52 százaléka él. Az ÖN-KOR-KÉP kérdésére reagálva határozottan állította, számára fontos, hogy egy egységes, erős önkormányzati érdekszövetségi képviselő tárgyaljon a mindenkori kormány önkormányzatokat érintő javaslatairól. Fontos, hogy a szövetségek együtt és ne egymást kijátszva képviseljék a települések, illetve a lakosság érdekeit, ezért a közeljövőben felveszi a szövetségekkel a kapcsola-

tot. Molnár Gyula számára az országos önkormányzati érdekképviselő fontos, nem kívánja Budapest érdekeit előnyben részesíteni.

Az új elnök a pályázatokkal kapcsolatban elmondta, hogy az idei év az önkormányzatok számára a kijózanodás éve lesz, véleménye szerint az EU-forrásokhoz a vártnál nehezebben juthatnak az önkormányzatok, szerinte idén csak egyeztetés lesz az uniós forrásokról. Nagy Gáborné (társelnök), Dunaföldvár polgármestere leszögezte, hogy a jelenlegi pályázati rendszer nagyon nehézkes, gyakran az önkormányzatokat felesleges feladatokkal és a velük járó kiadásokkal terhelik. Szerinte ez a rendszer már nem tartható, kezdeményezte, hogy a TÖOSZ tegyen javaslatokat a pályázati rendszer módosítására.

KÖSZ HÍREK

■ **A Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetségének szakmai tanácskozásai. Időpont: május 9., Helyszín: Budapest, Duna Palota (V., Zrínyi u.). Tervezett programok:** A szövetség kistérségi tagozatának bemutatása. Egészségügyi reform – háziiorvosi és járóbeteg-szakellátási feladatok, súlyponti kórházak (Előadó: Horváth Ágnes miniszter). Konzultáció a Közlekedés-, a Környezet és Energia-, valamint a Humán Erőforrás Operatív Programok önkormányzatokat és társulásokat érintő fejezeteiről (a felkért előadók az Irányító Hatóságok vezetői). A tanácskozás interaktív.

■ **Tavaszi közgyűlés, Balatonalmádi, Hotel Ramada. (Május 30–június 1.)** Főbb témakörök: Önkormányzati tulajdonban lévő buszok közötti közlekedésbe integrálásának problémái. Volán-vállalatok sorsa. Közoktatás – kisiskolák fennmaradási lehetőségei, iskolatársulások. Önkormányzatok pályázati lehetőségei a regionális operatív programokban. Egészségügyi reform. (Bővebben: www.koesz.hu)

■ **Az ORTT márciusi sorsolás alapján** az országos önkormányzati érdekszövetségek közül a Magyar Rádió Közalapítvány Kuratóriumába a Községek, Kistelepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetségét (KÖSZ), a Magyar Televízió Közalapítványba a Megyei Jogú Városok Szövetségét sorsolták ki. A KÖSZ-t Csiky Ildikó képviseli, az MJVSZ még lapzártánkig nem döntött arról, hogy ki képviseli a szövetséget.

Ünnep

Folyóiratunk áprilisban volt tizenhat éves és a XVII. évfolyamot jegyzi. Szándékosan nem írok születésnapot, mert ehhez ünnepség, torta és egyéb cifraságok illenek/járnak. Nekünk ez ideig ilyen még nem volt, nem gondoltunk rá, se igényünk, se pénzünk nem volt az ünneplésre.... Idén mégis történt valami, igaz, hogy tizenhat év múltán, mégis csak megtörtént.

Sajtónap alkalmából, *Lamperth Mónika* önkormányzati és területfejlesztési miniszter *Kleinné Csiky Ildikónak*, folyóiratunk főszerkesztőjének munkáját elismerte. Az indoklásban az szerepelt,

hogy „*a közigazgatási és rendészeti szervezetek tevékenységének tárgyilagos és hiteles megismertetésében kimagasló tevékenysége elismeréséül március 15-e, a Magyar Sajtó Nap alkalmából Zsolnay Váza emléktárgyat adományozok.*” Elismerést kapott *Kecskés Ágnes*, a Független Hírügynökség szerkesztője, lapunk állandó munkatársa is. Ezzel még nincs vége, ha valami jól kezdődik, jó a folytatás is, hiszen néhány nappal később... a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöksége – az alsómocsoládi polgármester javaslata alapján –, TÖOSZ Sajtó-díj kitüntetést adományozott és köszönetét fejezte ki *Kleinné Csiky Ildikónak*, folyóiratunk főszerkesztőjének „*az önkormányzatiság hazai elmélyítésében és az önkormányzati alapértékek*

védelmében végzett munkája elismeréséül.” A díjat az elnökség és a sajtó képviselőinek jelenlétében *Molnár Gyula*, a TÖOSZ elnöke és *Zongor Gábor*, a TÖOSZ főtárgyalója adta át. Köszönjük az elismerést és a polgármesterektől kapott üdvözlő leveleket. *Csiky Ildikó*

Megrendelő

Megrendelem az ÖN-KOR-KÉP című folyóiratot

..... példányban.

Éves előfizetési díj: 6540 forint+postaköltség

Számlázási cím:

Szállítási cím:

Kelt:, 2007.

.....

Alíráás